

E. O.

Kopernik - pierwszy z wizjonerów nieskończoności

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 6/2, 343-344

1961

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Powołując się na opinie ówczesnych lekarzy, którzy opiekowali się Chopinem, oraz na liczne wyjątki z listów muzyka, autor udowadnia, że Chopin cierpiał na dolegliwości alergiczne, a nie na gruźlicę.

Z. Domostawski zabiera głos *Na marginesie Zjazdu Absolwentów Akademii Medycznych w Białymstoku (12—13. II. 1960)* w artykule *Humanizm a medycyna*. Autor wypowiada się, podobnie jak uczestnicy Zjazdu, na temat humanizacji studiów lekarskich. Uważa on, że obok wiedzy medycznej trzeba dać absolwentom wykształcenie ogólne poprzez wprowadzenie wykładów etyki, filozofii lub historii medycyny oraz wpoić im właściwą postawę społeczną, potrzebną przyszłym lekarzom w ich codziennej pracy.

W wywiadzie ze St. Szpilczyńskim zatytułowanym *Z historii medycyny*, dowiadujemy się o udziale Polaki w pracach Międzynarodowego Towarzystwa Historii Medycyny. Są tu informacje o Międzynarodowych Zjazdach Towarzystwa, przedstawicielach Polski na Zjazdach, referatach i tematach tam poruszanych oraz o międzynarodowych kontaktach polskich uczonych. W roku 1961 odbędzie się w Warszawie Kongres Towarzystwa Historii Medycyny z udziałem gości zagranicznych.

W dziale zatytułowanym *Biografie*, E. Stocki podaje życiorys lekarza i filozofa XVI w. Wawrzyńca Scholza (Laurentius Scholzius).

Scholz interesował się nie tylko medycyną, ale także chemią, farmacją i botaniką. W wieku XVI słynny był we Wrocławiu ogród Scholza, zwany „Floralia Vratislaviensia”, w którym obok drzew i krzewów, założyciel pielęgnował rośliny lecznicze.

Scholz ogłosił kilka prac treści medycznej; był także zamiłowanym kolekcjonerem i znawcą dzieł sztuki.

W tym też numerze *Biuletynu Informacyjnego* otwarto dział *Ikonografii lekarskiej*. Będzie on zawierał reprodukcje dzieł sztuki, wiążące się tematycznie z medycyną. W apelu redakcji skierowanym do lekarzy wyrażona jest prośba o nadsyłanie materiałów do działu *Ikonografii*. Zebrane w ten sposób materiały będą w przyszłości wykorzystane do wydawnictwa *Historia medycyny w Polsce w obrazach*.

M. B. — N.

KOPERNIK —PIERWSZY Z WIZJONERÓW NIESKOŃCZONOŚCI

Doskonale redagowany tygodniowy magazyn paryski „Paris-Match” rozpoczął w sylwestrowym numerze 1960 r. (nr 612) serię artykułów *Wizjonerzy nieskończoności*, poświęconą popularnemu przedstawieniu dorobku naukowego i sylwetek pięciu wielkich uczonych — Kopernika, Keplera, Pascala, Newtona i Einsteina — którzy przyczynili się do uformowania naszych pojęć o wszechświecie i rozszerzyli jego granice.

Pierwszy z artykułów, pióra Jean Maqueta, poświęcony jest Kopernikowi. Oparty o prace Arthura Koestlera artykuł ten zawiera nieco błędów rzeczowych i jest w pewnym stopniu wyrazem prób idealistycznej interpretacji dzieła wielkiego astronoma; sugeruje on np., że przedmowa Osiana, którego autor nazywa „pryjacielem Kopernika”, mogła być z nim uzgodniona. Niemniej Maquet niezwykle wysoko ocenia znaczenie *De revolutionibus*; robi to zresztą w sposób nieco zaskakujący, jak na artykuł w burżuazyjnym czasopiśmie, pisząc: „Nim ukaże się inne dzieło tak ważne, tak decydujące dla losu ludzkości, trzeba będzie czekać na *Manifest Komunistyczny* Karola Marksa”.

Jak wszystkie materiały ukazujące się w „Paris-Match”, tak i ten artykuł jest niezwykle efektownie zilustrowany. Kolorowe w większości zdjęcia Erica Lessinga przedstawiają m. in. dawne wnętrza Uniwersytetu Jagiellońskiego, krakowskie przyrządy astronomiczne, widoki Bolonii, Fromborka i Lidzbarku oraz rękopis *De revolutionibus*.

E. O.

ARCHIVES INTERNATIONALES D'HISTOIRE DES SCIENCES

W numerze 49 z roku 1959 ukazał się artykuł W. Voisé: *Les rôles des „Frères Polonais” dans l'histoire des Sciences*. Autor podaje najważniejsze wydawnictwa polskie i obce, omawiające działalność Braci Polskich (arian) w wieku XVI i XVII. Arianie dzięki swym licznym kontaktom z uczonymi wielu krajów odegrali poważną rolę w życiu naukowym i kulturalnym ówczesnej Europy.

Także godnym podkreślenia jest fakt poważnego wpływu postępowej myśli racjonalistycznej Braci Polskich na uczonych tej miary co John Milton, John Locke i Isaac Newton.

M. B. — N.

REVUE DE SYNTHÈSE

W numerze 15—16 z roku 1959 ukazał się artykuł W. Voisé: *Pierre de la Ramée, ou le problème de la science à l'époque de l'Humanisme et de la Réforme*¹ dotyczący wybitnego uczonego francuskiego, którego system filozoficzny był fundamentem dla powstania empirycznej nauki XVII w. opartej na eksperymentach.

W numerze 17—18 z roku 1960 ukazał się artykuł B. Suchodolskiego *Remarque sur l'histoire de la philosophie de l'homme, du XVIe au XVIIIe siècle*. Jest to tekst wykładu, wygłoszonego przez autora w Centre International de Synthèse 23 maja 1960 roku w Paryżu. Rozważania koncentrują się wokół różnych koncepcji filozoficznych dotyczących człowieka z punktu widzenia antropologii filozoficznej.

W tym też numerze znajduje się artykuł W. Voisé *Le Dodecachordon d'Henri Glarean, d'après sa correspondance avec Jean Łaski*. Autor kreśli sylwetkę Glareana, wybitnego humanisty, autora przełomowego dzieła muzyki pt. *Dodecachordon*, powołując się na mało znaną korespondencję Glareana z Janem Łaskim.

M. B. — N.

PHYSIS

Trzeci numer „Physis” (Rivista di storia della scienza) zawiera następujące artykuły: Marcel Destombes: *Cyfry kuficzne arabskich instrumentów astronomicznych*. Arabowie — wykazuje autor — używali dla oznakowania instrumentów astronomicznych, globusów, astrolabów, kwadrantów, liter alfabetu. Cyfry indyjskie na

¹ Zobacz recenzje z książki R. Hooykaas'a, *Humanisme, Science et Reforme — Pierre de la Ramée (1515—1572)* nr 2/1959, s. 355 „Kwartalnika” oraz omówienie książki W. J. Onga, *Ramus — Method and Decay of Dialogue; i Ramus and Talon Inventory*, nr 3—4/1960, s. 494 „Kwartalnika”.